

TIEN VARRELTA.

Kuningaskunnaksiko Suomi? Joka nyt luulee, että minä tässä puoltaisin tai vastustaisin kuningaskuntaa, erehtyy, sillä niin ei ole aikomukseni. Sekä monarkisella että tasavaltaisella hallitusmuodolla on puolensa. Näkökantani tässä kysymyksessä on vain jyrkästi se, että on mikäli mahdollista kuultava koko kansan mielipide. Vaarallista on tyrkyttää toista tai toista hallitusmuotoa. Muodostamme nyt tasavallan – ja mikä kiire meillä on muuttaa se kuningaskunnaksi, ennenkuin kansamme on aivan selvillä kannastaan? Heikko kuningas, jolla on valtaa, mutta jota hovi hallitsee, on yhtä huono kuin tasavaltainen ministeristö, joka aina riitelee. Kuningas, jolla ei ole mitään valtaa, on taas loistonukke, joka tulee kansalle kalliiksi, ja jos hän älykäs ja toiminnanhaluinen mies, on hänen oma asemansa sietämätön. Toista on tasavallan presidentin, vaikka hänenkin valtansa olisi mitätön: kunnia tulla valituksi presidentiksi on siksi häikäisevä, että älykäskin tyytyy olemaan nukkena. Mutta voi, jos valta annetaan miehelle – on hän sitten kuningas tai presidentti, – joka käyttää sitä väärin, kansalleen turmioksi . . . Hallituskysymys on arimpia kysymyksiä. Pitäisi olla valtakunnassa hallitsija, koska hallitsija edustaa kansallishaltiaa! Mutta hallitsijan tulisi olla viisas ja korkeasti kehittynyt ihminen, sillä kuinka hän muuten osaa katsoa kaikkien alamaistensa parasta ja kuunnella deevan ääntä eli sen „kuusen kuiskehia, jonka juurella asunto“? . . . Neuvoni jokaiselle on siis: miettikää hiljaisuudessa, kuulkaa sydämenne ääntä, ajatelkaa kansanne onnea. Älkää umpimähkään antako minkään agitatsionin teihin vaikuttaa. Ja keskustelkaa kansan ihmisten kanssa.

Tietäjän ensi numero ilmestyy luultavasti elokuussa heinä-elokuun kaksoisvihkona ja 32-sivuisena.

(Tietäjä 1918 Kesäkuu N:o 2-6, s. 96)